

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IV. Potuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

no 23. Ubi idem privilegium magistris & scholaribus tribuit. Ex quo tamen id non satis ostenditur: quare spectari debet, quidnam loci cuiusque consuetudine receptum sit, id enim tacite actum videtur, sive contractus ita institutus, sicuti in eo loco consuetum est juxta *L. exceptio 18. junctâ Gl. 9. consuetudine c. hoc ut.* Præterquam si aliud expressum sit, quia expressum facit cessare tacitum, id est taciti, seu præsumpti locus non est, ubi contrarium expressum reperitur *L. cum ex filio 39. S. filio. ubi rubrica Bartoli ff. de vulgari, & pupillari sub- stantione.*

Tertia, ut non vendatur personis prohibitis, cujusmodi sunt curiales, & milites *L. curialis 30. L. milites 31. & L. ult. Cod. hoc tit.* Item in Ecclesiam, communitatem, vel aliam potentiorum, magisque privilegia- tam personam venditio, aut translatio emphyteusos fieri non potest, prout docui in *L. 3. tra. 4. c. 23. n. 14. argum. tit. 13. libri feudorum, de alienatione feudi. & L. 2. ff. qui satisfacere coguntur.* Vide plura in *cit. c. 23. n. 9. & seqq.*

§.

CAPITULUM IV.

Potuit.

PARAPHRASIS.

Emphyteuta Ecclesie jus suum emphyteu- ticum, & meliorationem, si prius Eccle- siam requisiverit, ejusve pretium ab al- tero oblatum denunciaverit, Ecclesia autem se nolle emere dixerit, aut duo- rum mensium spatio emendi voluntatem non declaraverit, vendere potest ijs, qui ab ejusmodi venditione non prohiben- tur. Consentit *L. ult. Cod. de jure em- phyteutico.*

SUMMARIUM.

Quomodo jus emphyteuticum, & me- liorationes alteri vendere possit em- phyteuta.

NOTANDUM. Emphyteuta jus emphyteu- ticum, & meliorationes suas alteri vendere non potest, nisi hæ conditiones ser- ventur. Prima, ut domino significet, quod vendere velit, eidemque dicat, quantum pretium ab alio accipere possit, ut delibere- tum eodem ipsemet cinere velit: ex quo colligitur, injuriam fieri, si dominus pre- tium minus justo designet, supra quod ven- dere non possit. Altera, si dominus non declararit, se empturum, aut non emptu- rum, duorum mensium spatio expectetur.

Emphyteuta.

PARAPHRASIS.

Si emphyteuta emphyteusin aliter, quam dictum est, vendiderit, aut si in solutio- ne canonis seu pensionis per biennium cessarit, præterquam si celeri satisfactio- ne moram purget, expelli potest, tam- etsi de solutione faciendâ domino mon- itus non fuerit, cum in hoc casu dies statuta pro domino interpellet. Sicuti etiam habetur in *L. magnam 12. Cod. de contrahenda stipulatione.*

SUMMARIUM.

1. Repelli potest emphyteuta Ecclesia. pro- pria etiam domini auctoritate, si in- tra biennium pensionem debitam sol- vere negligat, nisi satisfactione celeri moram purgaverit.
2. Si tamen tempus solvenda pensionis de- finitum ex conventionem partium ob- servari debeat.

NOTANDUM primum. Si emphyteuta Ec- clesie intra biennium domino pensio- nem solvere negligat, repelli potest, etiam propria auctoritate, si negligentia notoria sit, & scandalum cesset. Ita sumitur ex hoc *c. junctâ Gl. v. expelli & ex L. 2. Cod. eodem junctâ Gl. v. repellere.* Discrimen tamen est, quod in privata, seu communi emphy- teusi

teusi triennium requiritur, quo emphyteuta pensionem non solverit *cit. L. 2.* at vero in Ecclesiastica sufficiat biennium: ita tamen, ut mora purgari possit satisfactione celeri, id est, spatio decem dierum, nisi malis dicere cum *Gl. hic v. celeri Abb. n. 12. Gl. in L. etsi post 8. v. pluresve ff. si quis cautionibus Sc.* Judicis arbitrio relinquitur, quodnam tempus modicum censeatur, quandoquidem in jure determinatum non est *argum. c. de causis 4. §. illis, de officio delegari & tradit Gl. in L. si ita quis 135. §. seria ff. de verborum obligatione.* Et est hoc commune etiam alijs debitis, quod paria sint solvere tempore constituto, & intra paucos dies juxta *L. si duo 16. §. ult. junctâ L. sequente, ubi Gl. marginalis ff. de constitutâ pecuniâ:* dummodo damnum æstima-

bile ex tali dilatione creditori occurrat non sit.

Necesse autem est, ut pensio integre feratur. At vero partem pensionis et in emphyteutica, aut locata dominus recipere non cogitur *L. 3. junctâ Gl. v. in locat. Cod. de locato.* quia, uti dicitur in *L. 3. ff. de milita Herciscunda* solutio partium minima incommoda habet.

Notandum secundum. Si dies, si tempus solvendi à Lege, aut ab homine, in partium conventionem definitum sit, non est opus, ut debitor admonetur, sed postea tempus, sive diem transactam in mora constituitur, quæ tamen si modica, sive paucorum dierum, creditori notabiliter non sit, purgari potest, sicuti supra dixi.

TITULUS XIX.

DE RERUM PERMUTATIONE.

Um etiam Permutationis contractus magnam cum emptione ac venditione familiaritatem gerat, prout docui *lib. 3. tra. 4. c. 17. n.*

1. idè ordinis ratio postulare videbatur, ut titulus iste subnecteretur.

CAPITVLVM I.

Si Princeps.

PARAPHRASIS.

Si ex causa rationabili Princeps petat rem Ecclesiæ immobilem, cum alia immobili commutari, liceat id facere ex communi consensu, dummodo res, quæ Ecclesiæ vicissim datur, majoris, vel æqualis pretij sit, & pragmatica sanctio promulgetur.

SUMMARIUM.

1. *Afferuntur hujus decisionis exempla.*
2. *Quis Principis nomine intelligatur, quid sit sanctio pragmatica.*

EXempla hujus rei afferit *Joan. And. lib. 1. c. 1. si Ecclesia prædium habeat vicinum prælati Principis, quod ipse amplificare velit, vel hortum construere; vel si Ecclesia habeat castrum opportunum munitionibus versus hostium incursum &c.* propter necessitatem, aut commoditatem Principis possit res Ecclesiæ immobilis pro alia immobili commutari, tamen in ea commutatio non cernatur major Ecclesiæ utilitas, si non est, si damnum non incurrat. Ratio est, quia merita Principis, & honor ipsi debentur id postulare videntur, ut ejus petitioni locus fiat, si absque Ecclesiæ incommodo possit. Reliquæ tamen solemnitates, videlicet, auctoritas Superioris, consensus Capituli, &c.